

LUNDS
UNIVERSITET

Skyltning – Biologisk fara/Smittrisker

Diarienummer
STYR 2022/1999

Datum 2022-12-02

LU Byggnad, Säkerhet och miljö
Anikó Wendler
Bio- och kemikaliesäkerhets-
samordnare

Skyltning – Smittrisker/Biologisk fara

Innehåll

Skyltning – Smittrisker/Biologisk fara	1
<i>Introduktion.....</i>	<i>2</i>
<i>Skyltning</i>	<i>2</i>
Hur ska skyltning se ut?	3
Varningsskyltar vid hantering av biologisk fara.....	3
Påbudsskyltar för skyddskläder och personligutrustning.....	4
Förbudsskylt vid ingång till arbetsområdet där hantering av smittämnen eller djurförsök bedrivs.....	5
Placering av skyltar.....	5
1. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 2 hanteras.....	5
2. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 2 samt blod och humanvävnad hanteras.....	6
3. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 3 hanteras.....	7
4. Exempel på skyltning där det arbetas med kroppsvätskor eller luftburen smitta.....	8

Introduktion

Som ett led i att skapa en säker arbetsmiljö för alla anställda har Lunds universitet som arbetsgivare skyldighet att säkerställa att det på arbetsplatsen finns skyltar och märkning för att varna för faror och risker (*AFS 2020:1 164§*).

Syftet med denna instruktion är att ge en vägledning till hur verksamheter vid Lunds universitet ska uppfylla lagkraven med avseende på skyltning av laboratorier där arbete med smittämnen och/eller arbete med försöksdjur bedrivs.

Instruktionen syftar inte bara till att uppfylla lagkraven, utan även till att arbetsområden inom Lunds universitet ska ha samma tillämpning avseende skyltning och märkning. Samma tillämpning innebär att skyltning och märkning i möjligaste mån följer beskrivningar och hänvisningar i detta dokument.

OBS! Denna instruktion ändrar inte tillämpningen av gällande föreskrifter/förordningar utan är endast ett sätt att förtydliga dessa för verksamheterna vid Lund universitet.

Skyltning

Laboratorier och rum där arbete med smittämnen och/eller försöksdjur bedrivs ska det finnas skyltar som varnar för risker inom arbetsområdet.

- Varningsskylten ”Biologisk fara”, enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (*AFS 2020:1*) om arbetsplatsens utformning ska finnas vid ingång till arbetsområdet. Skylten ska ange riskklass eller skyddsnivå (*AFS 2018:4; 23 § 24§ 25§*).
- Varningsskylten ”Biologisk fara” ska vid arbete med smittämnen i riskklass 3 i laboratorier och i rum för försöksdjur med skyddsåtgärder på minst skyddsnivå 3 även informera om tillträdesrestriktioner och kontaktperson.
- Skyltarna om krav på skyddsutrustning så som skyddskläder, skyddsglasögon, skyddsskor, andningsskydd etc. ska användas om riskbedömningen visar att mikrobiologiska hälso- och arbetsmiljöfaror kan förekomma i arbetsområdet och/eller vid

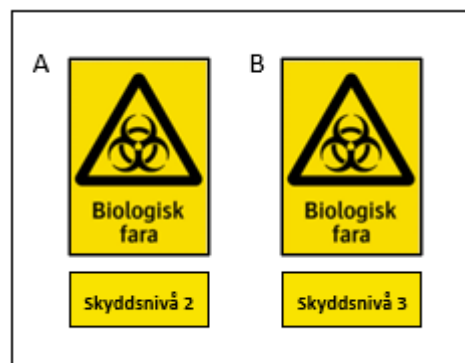
arbetsmoment så som arbete med kroppsvätskor eller luftburen smitta.

- Skyltar sätts också upp för andra än de som är direkt sysselsatta i verksamheten, för att visa att det förkommer avsiktligt arbete med smittämnen (*AFS 2018:4; AFS 2011:19*).
- I förekommande fall ska det skyltas med förbudsskylten ”Obehöriga äga ej tillträde” för att förhindra olyckor och tillbud ur biosäkerhetsperspektiv samt för att förhindra otillbörlig tillgång och missbruk ur ett bioskyddsperspektiv.

Hur ska skyltning se ut?

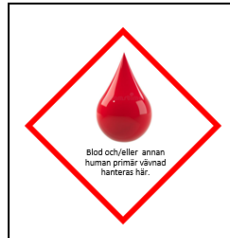
För att visa på förbud, varning och påbud ska permanenta skyltar användas. Dessa skyltar är utformade på olika sätt och har speciella färgsammansättningar kombinerat med specifika betydelser och information.

Varningsskyltar vid hantering av biologisk fara

Figur 1. Exempel på varningsskyltar A) ”Biologisk fara” med ”tillägsskylt ”Skyddsnivå 2” och B) ”Biologisk fara med tillägsskylt” ”Skyddsnivå 3”.

Vid vissa verksamheter vid Lunds universitet, exempelvis vid BMC (Biomedicinskt centrum) där humanvävnad hanteras används även skylten med texten ”Blod och/eller annan human primär vävnad hanteras här”.

Figur 2. Tilläggs skylt ”blodsdroppen” med tilläggs text ”Blod och/eller annan human primär vävnad hanteras här”.

Påbudsskyltar för skyddskläder och personligutrustning

Figur 3. Exempel på påbudsskyltar; A) ”Ögonskydd måste användas”, B) ”Skyddskläder måste användas”, C) ”Skyddshandskar måste användas”, D) ”Skyddsskor måste användas”, E) Ansiktsskydd måste användas” samt F) Ansiktsskydd måste användas”.

Förbudsskylt vid ingång till arbetsområdet där hantering av smittämnen eller djurförsök bedrivs

Figur 4. Förbudsskylt ”Obehöriga äga ej tillträde”

Placering av skyltar

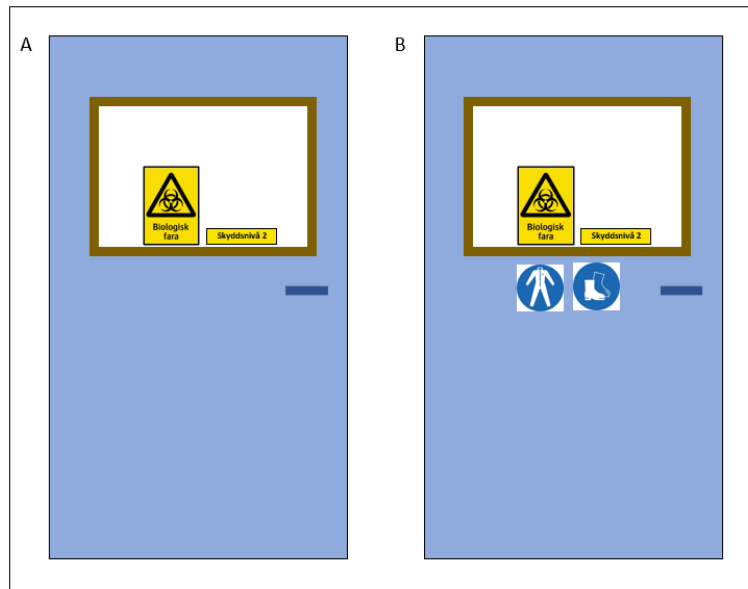
- Skyltar ska så långt som möjligt installeras på lämplig höjd och i ett läge som passar siktlinjen och tar hänsyn till eventuella hinder (AFS 2020:1, Bilaga 3, 3.2).
- Skyltarna ska placeras antingen vid ingången till ett riskområde eller i omedelbar närhet av en särskild fara eller särskilt föremål (AFS 2020:1, Bilaga 3, 3.2).
- Antalet skyltar och deras placering ska anpassas till omfattningen av faran eller risken inom området. Beakta att ”rätt skylt ska vara på rätt plats”. För många skyltar placerade för nära varandra kan leda till att informationen som skyltarna förmedlar inte uppfattas (AFS 2020:1, Bilaga 2, 2.6 och 2.8).
- Skyltar ska avlägsnas när de inte längre behövs (AFS 2020:1, Bilaga 3, 3.2).

Nedan ges exempel på skyltning av laboratorier där smittämnen hanteras. Generellt gäller att dörrar in till utrymmen skyltas för att varna för specifika faror som finns i utrymmet (till exempel rum och lokaler) och som är viktiga att medarbetare känner till för att kunna utföra sitt arbete på ett säkert sätt. Skyltning av dörrar är också viktigt för att till exempel räddningstjänsten ska veta vilka risker som finns i händelse av en insats (AFS 2011:19, 20a §).

1. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 2 hanteras

- I laboratorier där arbete med smittämnen i riskklass 2 och i rum för försöksdjur bedrivs på minst skyddsnivå 2 skyltas det med varningsskylt samt tillägsskylt (figur 5a).

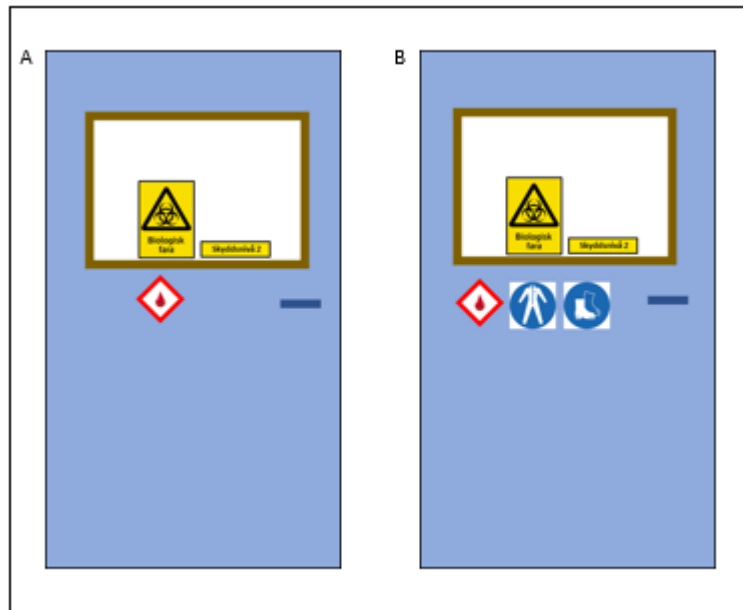
- När arbetskläder och personlig utrustning ska användas vid arbete med smittämnen skyltas det med varningsskylt, tillägsskylt och påbudsskyltar (figur 5b).

Figur 5. Dörrar till arbetsområdet där smittämnen i riskklass 2 hanteras ska det skyltas med varningsskylt (A) ”Biologisk fara” med tilläggsstext ”skyddsnivå 2”. (B) ”Biologisk fara” med tilläggsstext ”skyddsnivå 2” samt när arbetskläder ska användas ska dörren även skyltas med ”Skyddskläder måste användas” samt ”Skyddsskor måste användas”.

2. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 2 samt blod och humanvävnad hanteras

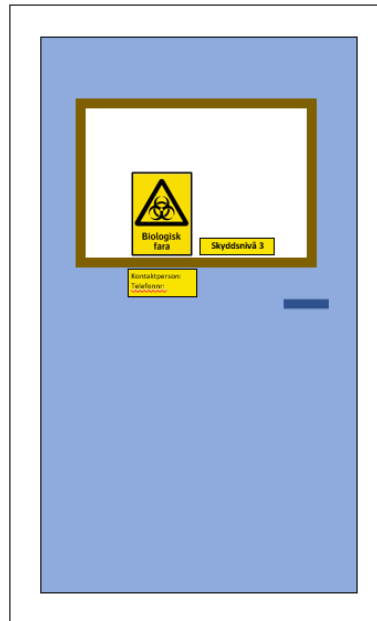
- I laboratorier där arbete med smittämnen i riskklass 2 bedrivs på minst skyddsnivå 2 samt blod och human primär vävnad hanteras skyltas det med varningsskylt samt tillägsskylt (figur 6a).
- När arbetskläder och personlig utrustning ska användas vid arbete med smittämnen och blod och human primär vävnad skyltas det med varningsskylt, tillägsskylt och påbudsskyltar (figur 6b).

Figur 6. Dörrar till arbetsområdet där både smittämnen i riskklass 2 och blod och human primär vävnad hanteras ska det skyltas med varningsskylt (A) ”Biologisk fara” med tilläggs­text ”Skydds­nivå 2” och tilläggs­skylt ”blods­droppen” med tilläggs­text ”Blod och/eller human primär vävnad hanteras här”. (B) När arbets­kläder ska användas ska dörren även skyltas med ”Skydds­kläder måste användas” samt ”Skydds­skor måste användas”.

3. Exempel på skyltning där smittämnen i riskklass 3 hanteras

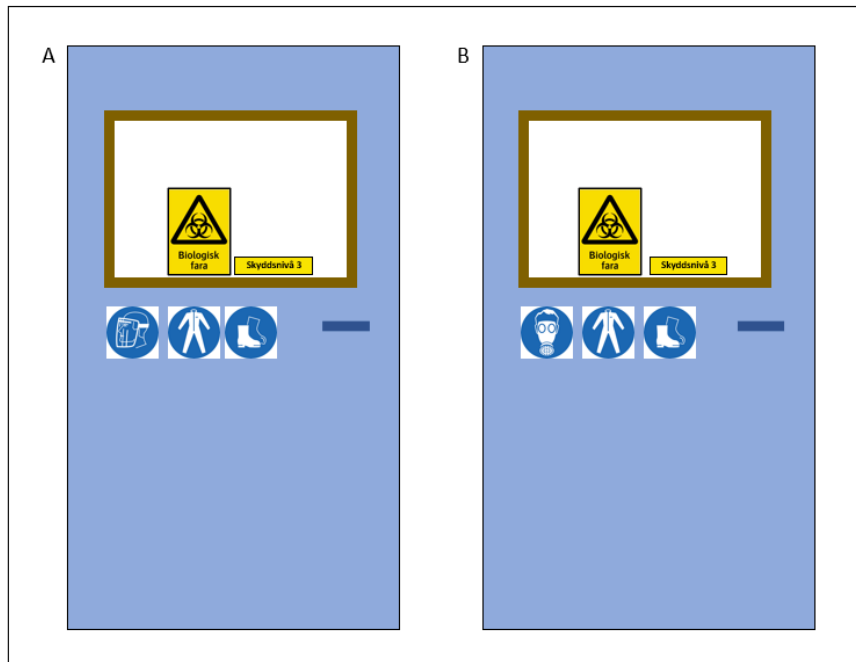
I laboratorier där arbete bedrivs med smittämnen i riskklass 3 och i rum med försöksdjur på minst skydds­nivå 3 skyltas det med varningsskylt samt tilläggs­skylt som anger risk­klass eller skydds­nivå. Varningsskylten ska även informera om tillträdes­restriktioner samt kontaktperson.

Figur 7. Dörrar till arbetsområdet där smittämnen i riskklass 3 och försöksdjur hanteras ska det skyltas med varningsskylt ”Biologisk fara” med tilläggs­text ”Skyddsnivå 3” samt information om tillträdes­restriktioner och kontaktperson.

4. Exempel på skyltning där det arbetas med kroppsvätskor eller luftburen smitta.

- Vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med kroppsvätskor ska personlig skyddsutrustning användas, så som engångshandskar, visir samt arbetskläder.
- Vid arbetsmoment som innebär risk för allvarlig luftburen smitta ska andningsskydd användas samt arbetskläder och personlig skyddsutrustning.

Figur 8. (A) Dörrar till arbetsområdet där arbete bedrivs med kroppsvätskor ska det skyltas med varningsskylt (A) ”Biologisk fara” med tilläggstext ”skyddsnivå eller riskklass” samt påbudsskyltarna ”Ansiktsskydd måste användas”, ”Skyddskläder måste användas” och ”Skyddsskor måste användas”. (B) Dörrar till arbetsområdet där arbete bedrivs med luftburen smitta ska det skyltas med varningsskylt ”Biologisk fara” med tilläggstext ”skyddsnivå eller riskklass” samt påbudsskyltarna ”Andningsskydd måste användas”, ”Skyddskläder måste användas” och ”Skyddsskor måste användas”.